

# Words of Moses: The Torah's First Translation

## Megillah 9a

There was **an incident involving King Ptolemy of Egypt, who assembled seventy-two Elders from the Sages of Israel, and put them into seventy-two separate rooms, and did not reveal to them for what purpose he assembled them**, so that they would not coordinate their responses. **He entered and approached each and every one, and said to each of them: Write for me a translation of the Torah of Moses your teacher. The Holy One, Blessed be He, placed wisdom in the heart of each and every one, and they all agreed to one common understanding.** Not only did they all translate the text correctly, they all introduced the same changes into the translated text.

## Tractate Soferim 1:7

Once there were five elders who wrote the Torah in Greek for King Ptolemy, and that day was as hard for Israel as the day the golden calf was made, for the Torah could not be translated adequately.

## מגילה ט' א

דְּתַנִּיא מַעֲשָׂה בְּתַלְמֵי הַמֶּלֶךְ  
שְׁכִינֵס שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זְקֵנִים  
וְהַכְנִיסֵן בְּשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם בְּתֵימָם  
וְלֹא גִילָה לְהֵם עַל מַה כִּינְסֵן  
וְנִכְנַס אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד  
וְאָמַר לְהֵם כְּתֹבוּ לִי תוֹרַת  
מֹשֶׁה רַבְכֶּם נִתֵּן הַקֶּב"ה בְּלִבְךָ  
כָּל אֶחָד וְאֶחָד עֲצָה וְהִסְכִּימוּ  
כּוֹלֵן לְדַעַת אַחַת

## מסכת סופרים א' ז'

(ז) מַעֲשָׂה בְּה' זְקֵנִים שִׁכְתְּבוּ  
לְתַלְמֵי הַמֶּלֶךְ אֶת הַתּוֹרָה יוֹנִית  
וְהָיָה הַיּוֹם קִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל כִּיּוֹם  
שֶׁנַּעֲשָׂה הָעֶגְלָה שְׁלֹא הָיְתָה  
הַתּוֹרָה יְכוּלָה לְהִתְרַגֵּם כָּל  
צָרְכָה:

**Devarim Rabbah 1:1**

(1) "These are the words" -

Halakhah: Is a Jewish person permitted to write a Torah scroll in any language? This is what the Sages taught: The only difference between scrolls and Tefillin or Mezuzot is that scrolls may be written in any language. Rabban Gamliel says: One is not even permitted for scrolls unless they are written in Greek. What is Rabban Gamliel's reasoning that one it is permissible to write a Torah scroll in Greek? This is how our Rabbis taught: Bar Kappara said: It is written, "May God extend Yephet, may he dwell in the tents of Shem," (Gen. 9:27) that the words of Shem may be spoken in the language of Yephet - therefore it is permitted that they be written in the Greek language. The Holy Blessed One said: See how the language of the Torah is so dear that it heals the tongue! From where do we know this? Since it is written, "A healing tongue is a tree of life," (Prov. 15:4) and the "tree of life" only refers to the Torah, as it is said, "it is a tree of life to those who grasp onto her," (Prov. 3:18). And the language of the of Torah loosens the tongue. Know that in the time to come, the Holy One, blessed be He, will cause praiseworthy trees to arise from the Garden of Eden.

**דברים רבה א'א'**

(א) אלה הדברים (דברים א, א), הלכה אדם מישראל מהו שיהא מתר לו לכתב ספר תורה בכל לשון וכו', כף שנו חכמים אין בין ספרים לתפלין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון. רבן גמליאל אומר אף הספרים לא התירו שיכתבו אלא יונגית. ומה טעמו של רבן גמליאל שאומר מתר לכתב ספר תורה יונגית, כף למדו רבותינו, אומר בר קפרא דכתיב (בראשית ט, כז): יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם, ויהיו דבריו של שם נאמרין בלשונותיו של יפת, לכך התירו שיכתבו בלשון יונגית. אומר הקדוש ברוך הוא ראה לשונה של תורה מה חביבה שמרפא את הלשון, מנין, שכן כתיב (משלי טו, ד): מרפא לשון עץ חיים, ואין עץ חיים אלא תורה, שנאמר (משלי ג, יח): עץ חיים היא למחזיקים בה. ולשונה של תורה מתיר את הלשון, תדע לה לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא מעלה מגן עין אילנות משבחים, ומה הוא שבחן, שהן מרפאין את הלשון, שנאמר (יחזקאל מז, יב): ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה וגו'. מנין שהיא רפואה של לשון, שנאמר

Why are they praiseworthy?  
Because they will heal the tongue,  
as it says, "All kinds of trees for  
food will grow up on both sides of  
the stream ..." (Ezekiel 47:12) But  
how do we know that this is a  
healing for the tongue? Because it  
says, "Their fruit will serve for  
food and their  
leaves for *terufah*." (Ibid.) Rabbi  
Yohanan and Rabbi Yehoshua ben  
Levi [were  
discussing this]. One of them said,  
[*terufah* means] medicine - [from  
the Greek  
word] *terapyon*. One of them said  
that it means that anyone who is  
mute and  
who eats them, his tongue would  
be healed and would become fluent  
immediately with the words of  
Torah, as it is said, "on both sides"  
[lit. from this  
and from this] (Ibid.) The only "on  
both sides" is the Torah, as it is  
said, "They  
were written on both sides."  
(Exodus 32) Rabbi Levi said, "Why  
must you learn  
it from another place [in  
Scripture]? Let us learn it from the  
Torah itself. Indeed,  
when Moses had not yet merited  
the Torah, it was written about him,  
'I am not a  
man of words.' (Exodus 4:10) But  
when Moses merited to receive the  
Torah his

(יחזקאל מז, יב): וְהָיָה פְּרִי  
לְמֵאֲכָל וְעֵלְהוּ לְתֵרוּפָה. רַבִּי יוֹחָנָן  
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי חָד אָמַר  
לְתֵרָפוֹן, וְחָד אָמַר כָּל שֶׁהוּא אֵלֶם  
וְלוֹעֵט הֵימְנוּ לְשׁוֹנוֹ מִתְרַפָּא  
וּמְצַחֲצָחָה מִיַּד בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׂפָד  
כְּתִיב: מִזָּה וּמִזָּה, וְאִין מִזָּה וּמִזָּה  
אֵלָא תוֹרָה, שְׂנַאָמַר (שְׁמוֹת לֵב,  
טו): מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתִיבִים. רַבִּי  
לֵוִי אָמַר מַה לָּנוּ לְלַמַּד מִמָּקוֹם  
אַחַר נְלַמַּד מִמָּקוֹמוֹ, הֲרֵי מִשָּׁה עַד  
שְׁלֹא זָכָה לְתוֹרָה כְּתִיב בּוֹ (שְׁמוֹת  
ד, י): לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי, כִּיִּן  
שְׂזָכָה לְתוֹרָה נְתַרְפָּא לְשׁוֹנוֹ  
וְהִתְחִיל לְדַבֵּר דְּבָרִים, מִנִּין, מִמָּה  
שְׂקָרִינוּ בְּעֵגֶן, אֵלָה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר  
דְּבַר מִשָּׁה.

tongue was healed, and he began to speak words. How [do we know this]?

From that which we read, "These are the words which Moses spoke ..." (Deut. 1:1)

### Megillah 8b

**MISHNA: The difference between Torah scrolls, and phylacteries and *mezuzot*, in terms of the manner in which they are written, is only that Torah scrolls are written in any language, whereas phylacteries and *mezuzot* are written only in *Ashurit*, i.e., in Hebrew and using the Hebrew script. **Rabban Shimon ben Gamliel says: Even with regard to Torah scrolls, the Sages permitted them to be written only in Greek.** Torah scrolls written in any other language do not have the sanctity of a Torah scroll.**

### Ezekiel 47:12

(12) All kinds of trees for food will grow up on both banks of the stream. Their leaves will not wither nor their fruit fail; they will yield new fruit every month, because the water for them flows from the Temple. Their fruit will serve for food and their leaves for healing."

### מגילה ח' ב

מתני' אין בין ספרים לתפלין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותפלין ומזוזות אינן נכתבות אלא אשורית רשב"ג אומר אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יוונית: גמ' הא לתופרין בגידין ולטמא את הידים זה וזה שוין: וספרים נכתבין בכל לשון וכו': ורמינהו מקרא שכתבו תרגום ותרגום שכתבו מקרא וכתב עברי אינו מטמא את הידים עד שיכתבנו בכתב אשורית על הספר ובדיו אמר רבא לא קשיא

### יחזקאל מ"ז: י"ב

(יב) וְעַל-הַנָּחַל יַעֲלֶה עַל-שְׂפָתוֹ מִנֶּה | וּמִנֶּה | כָּל-עֵץ-מֵאֵכֶל לֹא-יִבּוֹל עָלָהוּ וְלֹא-יָתֵם פְּרִיֹו לְחֻדְשֵׁיֹו יִבְכָּר כִּי מִיָּמֹו מִן-הַמִּקְדָּשׁ הָמָּה יִזְצָאִים וְהִיוּ [וְהָיָה] פְּרִיֹו לְמֵאֲכָל וְעָלָהוּ לְתִרְוָפָה: (ס)

Source Sheet created on Sefaria by [Leon Morris](#)